



раў, але, як там казалі, толькі на панскую хваробу: пасядзіць, лаляжыць дзень, ты дзень і нават расказаць пра хваробу нікому не расказа» [1, с. 200].

Як канстатуе многа даследчыкі, вобразнасць і мастацкасць мовы твора дасягаецца не толькі колькасцю спецыяльных сродкаў (эпітэтаў, метафар, параўнанняў і да т.п.), ужытых пісьменнікам. Гэтыя сродкі толькі дапамагаюць, як апостроф мазок мастака, завяршыць тую ці іншую карціну жыцця, выдаць чытачу завершанае мастацкае палатно. Спраўдны талент майстра слова раскрываецца тады, калі ён імкнецца звачайнымі, агульнажывымі словамі абмяляваць нам той ці іншы вобраз або карціну бытлівага так, каб чытачу гэта запамнілася назаўсёды. Прыклады такога мастацкага характа знаходзім і ў апавяданнях-абразках Фёдара Міхайлавіча Янкоўскага. У замалёўцы «Трэба ж дапрадаць» аўтар уводзіць нас у атмасферу ціхага зімовага вечара ў авычайнай сялянскай сям'і: «Тысяча дзевяцьсот дваццаць сёмы ці дваццаць васьмы год. Зімовым вечарам у нашай хаце аж два агні: на камінку смольны корч палае, а над сталом – на покуці, пад абразамі – адзіночым вожам глядзіць пяміта. Пры камінку – там і светла, і цёпла – мама прадае воўну, бацька вяжа нерат. Пры лямпе нас трое, вучым урокі: хто піша, хто задавакі рашае, хто чытае. Гэтым вечарам, як і дзень пры дні, як і штовечар і штораніцы, як і ўсю-ўсеннюю зіму, круціцца кола самапрадкі. Калаўрот-самапрадка, як цяпер пішучы, «працуе» мякка, ціха, нястомна. Да вясны маме трэба спрасці і сваю, і пр'якуленую воўну, трэба заснаваць аснову, змагаць маткі ў клубкі, паставіць кросны і выткаць сукно; губак з дзевяць павінна выйсці» [1, с. 9].

У мастацкай замалёўцы «Не поле засеянае» аўтар дэманструе нам дзень сённяшні, нашу сучаснасць: «Сястра гэта не першы дзясятка гадкоў служыць у паліклініцы. І ўсім яна лут – гаспадыня. Цэлы ў бога дзень на нагах і на нагах, нават клінічныя карткі перабірае стоячы, нават на тэлефонных званкі адказвае не прысеўшы: багата клопату. Таго, хто ідзе шукаць рады і парады, сустракае і гледзе то да аднаго, то да другога доктара; таго, хто выйшаў ад доктара, праходзіць, акурална складае налісаны доктарам цэплік-рэцэпт, расказвае і паўтарае, дзе, у якой алітэцы куліць лекі, калі і як прэмаць іх, просіць не заб'яцца, калі зноў трэба прыйсці ў паліклініку, да доктара. Яна нешта напамінаць аднаму доктару, перадасць кардыяграму ці што іншае другому...» [1, с. 28]. Звычайны малюнак працоўнага дня чалавека, але многа ў ім незвычайнага. Дзясятка гадкоў – гэта аб тым, што сястра мае багаты працоўны стаж. Сінонімам дзяслоў працуе абраны дзяслоў служыць – і гэтым бадай усё сказана. Добрасумленна выконвае свае абавязкі, непакоіцца пра тых, хто наведвае паліклініку, і пра тых, хто ў ёй працуе, да працы ставіцца з вялікай доляй адказнасці, мацьма, робіць значна больш за тое, што патрабуе яе пасада, але галоўнае, выконвае усё гэта з душой і ад душы, адным словам – служыць!

Слова ў многіх мастацкіх творах Ф. Янкоўскага заўсёды накіравана на тое, каб дакладна вылучыць пэўную рысу з'явы ці асобы, пра якіх ён піша, за якіх перажывае і з якімі перажывае.

Чытаючы мастацкую прозу Фёдара Міхайлавіча Янкоўскага, штотраз пераканавашся ў тым, што талент – гэта недасяжная вышыня, з аднаго боку, і незвычайная прастата –

з другога. Прастата – найкарацейшая адлегласць ад пасеянага пісьменнікам-творцам да душы чытача.

«Калі б Міхась Парчанка не напісаў нават аднае кніжкі, не быў навуковым рэдактарам і аднае манаграфіі, – ён усё адно заслужыў бы нашай удзячнасці. Удзячнасці ад імя нашай філалогіі, удзячнасці за падрыхтоўку філалагаў, за сённяшняе, а значыць, і за заўтрашняе нашай універсітэцкай філалагічнай адукацыі. Міхась Парчанка гадваў і выхоўваў, ствараў і ствараў цэлы вялікі калектыў, дружны і працавіты, літаратарай – літаратуразнаўцаў, гісторыкаў літаратуры, крытыкаў, вучоных педагогаў» [1, с. 151]. Слова гэтыя, адрасаваныя ў свой час Янкоўскім прафесару Парчанку (мастацкая замалёўка «Па бацьку пазнаюць сыноў»), можна з поўнай падставай і з вялікай удзячнасцю выказаць у адрас Фёдара Міхайлавіча.

#### Літаратура

1. Янкоўскі, Ф. Прыпыніся на часну. Апавяданні, абразкі / Ф. Янкоўскі. – Мінск: Маст. літ., 1979. – 208 с.